Moldova Suverană

COTIDIAN AL SOVIETULUI SUPREM ȘI AL GUVERNULUI R.S.S. MOLDOVA

MARȚI, 25 SEPTEMBRIE 1990 | NR. 226 (17535) | PREȚUL 3 cop.

Ziarul apare de la 1 mai 1924

SEMNAREA TRATATULUI DINTRE RUSIA ȘI MOLDOVA

La 22 septembrie, la Casa Sovietelor din R.S.F.S.R., a avut loc ceremonia de semnare a Tratatului cu privire la principiile relațiilor interstatale dintre Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă și Republica Sovietică Socialistă Moldova și a unui acord între guvernele celor două state cu privire la colaborarea lor economică în anul 1991 și dezvoltarea în continuare a relațiilor culturale.

Tratatul a fost semnat de **B. Elțin**, Președintele Sovietului Suprem al R.S.F.S.R., și **M. Snegur**, Președintele R.S.S. Moldova. Pe acord și-au depus semnăturile **I. Silaev**, Președintele Consiliului de Miniștri al R.S.F.S.R. și **M. Druc**, Primul Ministru al R.S.S. Moldova.

(TASS).

TRATAT DE ÎNSEMNĂTATE EPOCALĂ

...ecare, cînd a avut loc evenimentul, populația ...afiat despre semnarea «Tratatului cu ...ilor interstatale ale Republicii ...Republicii Sovietice ...

...gresului nostru comun în toate domeniile vieții și colaborării.

COR.: Vă rog să nominalizați membrii delegației noas-

...pre suveranitate ale lor. Acest lucru a fost subliniat cu deosebită fermitate în cuvîntările d-lor Mircea Snegur și Boris Eltîn în timpul semnării Tratatului, cînd ambii au rostit scurte cuvîntări pline de demnitate și au spus sus și tare, că Declarațiile despre suveranitate ale republicilor unionale nu sunt manifestații de euforie, ci-s o realitate, un adevăr, care poate și să nu convină Centrului, dar de care el trebuie să țină cont și să le respecte.

COR.: Ce a fost ficsat în Acordul Guvernamental?

C. OBOROC: În scurt, el stabilește volumul schimbului de mărfuri și de valori spirituale între republicile noastre. În prezent schimbul acesta de mărfuri are următoarele proporții: noi livrăm Rusiei producție în valoare de 2,8 miliarde de ruble și cumpărăm produse în valoare de 1,3 mi-

Декларация

адунэрий депутацилор де тоате нивелуриле дин районеле Басарабяска, Комрат, Тараклия, Чадыр-Лунга шн Вулкэнешть

Не-ам адунат ын сатул Садаклия ын моментул кынд Република Советикэ Сочиалистэ Молдова трэеште о перioадэ гря. Игнорынд воинца ынтрегулуй попор, лидерий сепаратизмулуй ши екстремизмулуй, дин анумите интересе антистатале шн криминале, ынчаркэ сэ кроякэ харта Молдовей. Ла 19 август ла Комрат шн ла 2 септембрие ла Тираспол ау фост прокламате аша-зиселе републичь гэгэузэ шн нистрянэ молдовеняскэ. Ачесте акций сынт ориентате спре дестабилизаря ситуацией сочиал-политиче шн ынкэлкаря интегритэций територяале а републичий ноастре.

Акциуниле сепаратисте але лидерилор гэгэузь шн дин Трансністрия контравин суверанитэций шн интереселор витале але републичий, компликэ релациile дынтре оамень, ловеск ын сперанцеле ноастре ла о виацэ май бунэ, адук попорул ын прагул уней катастрофе економиче.

Ын ачастэ ситуацие компликатэ шн контрадикторие, фиинд конштиенць де респонсабилитатя фацэ де соарта РСС Молдова, де виторул урмашилор ноштри, милитынд пентру курмаря прочеселор негативе, експримынд воинца алегэторилор ноштри, ной, депутаций де тоате нивелуриле, ынтруниць ла Садаклия декларэм:

1. Прокламаря аша-зиселор републичь гэгэузэ шн нистрянэ молдовеняскэ ле консидерэм дрепт акте нележитиме, антиконституционале шн антимолдовенешть, чи ну цин конт де воинца ынтрегулуй попор ал Молдовей суверане.

2. Ну рекуноаштем нич аша-нумителе републичь гэгэузэ шн нистрянэ молдовеняскэ, нич органеле нележитиме креате де еле. Не адресэм Советулуй Супрем ал Униуний РСС, Советелор Супреме але тутурор републичилор унионале сэ цинэ конт де долеанцеле попорулуй молдовеняск шн сэ дя рипостэ кувенитэ сепаратиштилор шн авентуриерилор политичь де тот союл, каре вор сэ ымпингэ Молдова ын хаосул унуй рэзбой чивил.

3. Сусцинем ынтру тотул хотэрыриле сесиуний екстраординаре а Советулуй Супрем ал РСС Молдова. Нележиле адоптате де кэтре парламентул републичий требуе сэ фие ындеплините ын мод обligatoriu. Ын каз контрар ну вом путя опри прочеселе дестабилизатоаре, ну вом хотэры нич уна дин мултиплеле проблеме каре стау ын фаца ноастрэ.

4. Черем де ла М. И. Снегур, Прешединтеле републичий, де ла Гувернул РСС Молдова сэ фие трашь ла рэспундере конформ легилор ын вигоаре тоць ачей каре организязэ акциунь антиконституционале, антилежитиме, антимолдовенешть.

5. Не вом депуне тоате ефортуриле, пентру а да рипостэ орькэрор манифестэрь де екстремизм шн сепаратизм, пентру ынтэриря приетенией ынтре попоареле че локуеск суте де ань пе териториул Молдовей, пентру сусцинеря ефортурилор парламентулуй шн гувернулуй де а скоате република дин импасул сочиал-политик шн економик.

6. Ку о профундэ сатисфакцие ам афлат деспре ынкееря ла Москова а унуй тратат де колаборare економикэ шн сочиал-културалэ ынтре РСС Молдова шн РСФСР. Акордэм кондучерий републичий тот дрептул де а континуа активитатя ын дирекция датэ шн ку алте попоаре фрэцешть дин цара ноастрэ.

7. Ын ачелаш тимп не експримэм маря ноастрэ недумерире ын легэтурэ ку тезеле екопусе ын кувынтаря луй М. С. Горбачов ла шединца сесиуний Советулуй Супрем ал Униуний РСС дин 21 септембрие курент. Тендинца чентрулуй де а ну рекуноаште суверанитатя Републичий Молдова шн де а акапара тоатэ путеря ын мыниле сале, жигниря попорулуй молдовеняск де кэтре прешединтеле цэрий — ачестя шн алте лукрурь сынт кондамнате де ной. Кондучеря републичий ну требуе сэ дукэ тратативе ку чентрул, пынэ кынд ну ва фи рекуноскутэ суверанитатя РСС Молдова.

8. Пентру а да посибилитате популацией дин партя локулуй де а-шь експуне пэреря ын легэтурэ ку проклamaря аша-зисей републичь гэгэузе, а конвока ын луна октомбрие а. к. о Маре Адунare Националэ а локуиторилор дин судул Молдовей.

Декларация а фост адоптатэ ла 23 септембрие 1990 де кэтре партичипанций ла адунаря депутацилор де тоате нивелуриле дин районеле Басарабяска, Комрат, Чадыр-Лунга, Тараклия шн Вулкэнешть.

с. Садаклия,
р-нул Басарабяска.

Репортаж деспре ачастэ ынтрунире читиць ын паж. 2.

Cititorul ia atitudine

SABOTAJ POLITIC

Cu părere de rău, bucuria, pe care ne-a generat-o limba de stat, grafia latină, Tricolorul, aspirațiile spre noi izbînzi, e întunecată astăzi de evenimentele subversive din așanumitele găgăuzia și transnistria.

Ani la rînd am tot criticat sistemul capitalist, imperialismul hapsîn, care nu numai tindea să-și lărgească mereu sfera de influență, ci și să ocupe nelegitim pămînturi străine, state, regiuni. Îi criticam cu toții laolaltă, cu toți trăitorii republicii, împreună cu aceiași lideri găgăuzi și rusofoni, care acum organizează nemaipomenitul sabotaj politic.

Aceasta e agresiune pură, deaceea le spunem hotărît:

– Jos mîinile de pe Moldova Suverană!

Valeriu Lupașcu,
arhitect.

(TASS).

TRATAT DE ÎNSEMNĂTATE EPOCALĂ

În aceeași seară, cînd a avut loc evenimentul, populația republicii noastre a aflat despre semnarea «Tratatului cu privire la principiile relațiilor interstatale ale Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse și Republicii Sovietice Socialiste Moldova». Evenimentul s-a produs după 279 ani de la primul Tratat de acest fel, care a fost încheiat între Moldova și Rusia în anul 1711 la Luțc.

Membrii delegației noastre s-au întors acasă. S-au întors, aducîndu-ne victoria mare a principiilor noi ale relațiilor echitabile dintre statele suverane sovietice, care încep să se înfiripe în țară. I-am solicitat cîteva întrebări lui Constantin OBOROC, prim-viceprim-ministru al Guvernului R.S.S. Moldova, care a muncit mult și fructuos în fruntea comisiei pregătitoare.

COR.: Stimate domnule Oboroc, care sunt semnificațiile încheierii acestui Tratat între cea mai mare republică a Uniuni și una dintre cele mai mici republici suverane ale ei?

C. OBOROC: Însemnătatea încheierii acestui Tratat e atît de mare, încît mi-e greu să o conturez în cîteva cuvinte. Înainte de toate voi spune, că au fost puse în acțiune principiile relațiilor echitabile interstatale între statele suverane ale U.R.S.S. Tratatul a fost încheiat fără nici un fel de condiții preliminare de ordin politic sau economic. Tratatul consfințește dezvoltarea și consolidarea în continuare a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală între Înaltele Părți Contractante și corespunde întocmai intereselor de principiu naționale ale ambelor noastre popoare, servește cauza păcii și a securității lor. Înaltele Părți Contractante au subliniat principiul respectării cu sfințenie a suveranității fiecăruia dintre statele, care au semnat Tratatul, iar aceasta e piatra de temelie a colaborării noastre ecitabile de viitor. De aici rezultă întregul spectru al progresului nostru comun în toate domeniile vieții și colaborării.

COR.: Vă rog să nominalizați membrii delegației noastre, care au muncit la alcătuirea Tratatului.

C. OBOROC: E și aceasta o întrebare dificilă, deoarece trebuie să-i numesc pe toți. Dar îndeosebi: aportul foarte fructuos al domnilor Nedelciuc, Tampiza. Domnul Tampiza, împreună cu membrii delegației Rusiei, a muncit foarte asiduu la alcătuirea Acordului Guvernamental, care a preconizat și volumul schimbului de valori pentru anul acesta și pentru anul 1991. Foarte perseverent și competent a activat doctorul în economie Maximilian la alcătuirea ambelor documente. E de menționat activitatea d-lor Patraș, Borșevici, Moșanu (pe atunci un membru al delegației noastre), Butnaru, Pușcașu, Munteanu. Anume grație activității lor competente am reușit să întocmim într-un termen atît de scurt documentele semnate la 22 septembrie. În mod special aș vrea să menționez aici marele aport al d-lui Mircea Druc, Prim-Ministrul Guvernului nostru.

Deci, în ciuda faptului, că s-a produs un accident rutier, în care a nimerit Președintele Sovietului Suprem al Rusiei d-l Boris Elțin, în ciuda faptului, că Președintele țării ne-a insultat pe noi toți cu calificativul «sojitelistvo» referitor la modul de existență și colaborare interstatală de viitor a republicilor suverane, pentru care ne pronunțăm împreună cu Rusia, calificativul fiind mult mai nimerit să se refere la botezarea actualelor relații dintre Centru și republicile suverane unionale, — în ciuda tuturor acestor piedici două republici unionale suverane și-au realizat actul de rigoare, procedînd, prin urmare, la realizarea Declarațiilor desliarde. Balanța import-export este favorabilă, noi obținînd în fond materiale și utilaje, de care are nevoie economia noastră națională, precum și mărfuri de larg consum. În viitor volumul schimbului de valori dintre republicile noastre va deveni mai mare și el va fi în exclusivitate echitabil. Acordul Guvernamental a stabilit de asemenea principiile relațiilor în alte domenii — ale drepturilor omului, ecologiei, apărării, ale vieții spirituale, ale combaterii criminalității etc. Ambele documente vor fi publicate în presa republicii în timpul apropiat.

COR.: Vă mulțumesc.

(Cor. «M.S.»).

* * *

Ce poate fi mai scump, mai înălțător pentru un popor decît independența acestuia, suveranitatea reală necesară dintotdeauna pentru autodezvoltare, făurire, prosperarel Ea, suveranitatea poporului moldovenesc, a fost decretată la sesiunea întîi a Sovietului Supren al Moldovei și confirmată prin încheierea Tratatului cu privire la principiile relațiilor interstatale dintre R.S.S. Moldova și R.S.F.S.R. la Moscova. Suveranitatea noastră e recunoscută de facto și nu mai e o iluzie.

Corespondentul nostru Tudor Iovu a fost martor ocular la evenimentele care s-au produs la Moscova și a înveșnicit pe peliculă fotografică momentele de vîrf ale încheierii și semnării Tratatului de către cei doi mari oameni ai neamului moldovenesc și rusesc — Mircea Snegur și Boris Elțin. Iată-le, momentele de vîrf ale întronării suveranității în conștiința și sufletul moldovenilor, momente imortalizate pentru istorie și neam.

Cititorul ia atitudine

SABOTAJ POLITIC

Cu părere de rău, bucuria, pe care ne-a generat-o limba de stat, grafia latină, Tricolorul, aspirațiile spre noi izbînzi, e întunecată astăzi de evenimentele subversive din așanumitele găgăuzia și transnistria.

Ani la rînd am tot criticat sistemul capitalist, imperialismul hapsîn, care nu numai tindea să-și lărgească mereu sfera de influență, ci și să ocupe nelegitim pămînturi străine, state, regiuni. Îi criticam cu toții laolaltă, cu toți trăitorii republicii, împreună cu aceiași lideri găgăuzi și rusofoni, care acum organizează nemaipomenitul sabotaj politic.

Aceasta e agresiune pură, deaceea le spunem hotărît:

— Jos mîinile de pe Moldova Suverană!

Valeriu Lupașcu,
arhitect.

Primire la Președintele R. S. S. Moldova

La 24 septembrie d-l Mircea Ion Snegur, Președintele R.S.S. Moldova, l-a primit pe d-l Siegfried Hoeldtke, consulul general al Republicii Democrate Germane la Kiev, în legătură cu încheierea activității acestuia și întoarcerea sa definitivă în patrie.

În cadrul întrevederii s-a subliniat importanța reunificării celor două Germanii, relevîndu-se că poporul Moldovei Suverane salută cu deosebită satisfacție săvîrșirea acestui act istoric pentru poporul german. Președintele R.S.S. Moldova și-a exprimat speranța că Germania unită va promova și va dezvolta și de acum înainte relațiile de prietenie și colaborare pe care le-au întreținut pînă în prezent R.D.G. și R.F.G. cu republica noastră. S-a evidențiat interesul Moldovei în procurarea tehnologiilor moderne, mai ales pentru prelucrarea producției agricole, în crearea de întreprinderi mixte și lărgirea colaborării pe tărîmul științific, umanitar și cultural.

Oaspetele a fost informat în mod amănunțit despre situația social-politică din republică, despre activitatea Președintelui R.S.S. Moldova, a parlamentului și guvernului republicii în direcția stabilizării ei și creării de condiții favorabile pentru trecerea la economia de piață. În acest context data de 22 septembrie 1990, cînd la Moscova a fost semnat Tratatul cu privire la principiile relațiilor interstatale dintre R.S.S. Moldova și R.S.F.S.R. a fost apreciată drept o zi istorică. Cu această ocazie d-l Siegfried Hoeldtke a adresat felicitări cordiale întregului popor al Moldovei, dorindu-i succese pe calea suveranității reale.

În încheierea recepției d-l Mircea I. Snegur i-a înmînat d-lui Siegfried Hoeldtke Diploma de Onoare a Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova, care îi este conferită pentru activitate susținută și rodnică în consolidarea prieteniei și colaborării dintre R.S.S. Moldova și R.D.G.

La primire a asistat d-l Nicolae A. Țîu, ministrul relațiilor externe al R.S.S. Moldova.

Serviciul de presă
al Președintelui
R.S.S. Moldova.

* * *

În aceeași zi Siegfried Hoeldtke a fost primit și de d-nii Alexandru Moșanu, Președintele Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova, Nicolae Țîu, ministrul relațiilor externe al republicii, Petru Lucinschi, prim-secretar al C.C. al P.C. din Moldova.

Moldova-pres.

«Pro» sau «contra»

STEMA MOLDOVEI

Cînd, după război, m-am dus la orășelul meu natal Cetatea-Albă, cu celebra cetate a lui Ștefan cel Mare, pe poarta centrală a cetății, stema Moldovei cu bourul era lipsă. În 1980 la Odessa, cu ocazia expoziției personale critica de artă Augusta Marcovna Taradaș, ce lucra la muzeul arheologic, mi-a propus să vizitez și depozitele muzeului. Ce surpriză! Într-o cameră din subsol, într-un colț văd trîntită Stema Moldovei cu bourul, cea de pe poarta centrală a Cetății Albe. Mi s-a făcut clar, că stema a fost furată și dusă, să nu se mai găsească. Hoții știeau bine, că cetatea și pămînturile fără stemă vor deveni ale lor.

Mi-am adus aminte de această tristă istorioară cu ocazia concursului, organizat pentru stema de stat a republicii Moldova. Stema poate fi și chiar trebuie modernizată, dar nu schimbată, înlocuită, părăsită. Nici o teorie istorică, cît de ingenioasă, nu mă poate convinge, că avem acest drept de a o înlocui.

Stema este un lucru sfînt, ca și crucea. Ea trebuie să rămînă aceeași, neschimbată. Ea nu-mi aparține mie, Ea nu-ți aparține ție, Ea aparține Neamului... Stema ne dă dreptul asupra pămînturilor. Stema este dovada continuității Neamului nostru. Și ce nerozie e să crezi, că Zimbrul, Bourul este «o gafă strămoșească și un serviciu de prost gust» — cum zice graficianul Domnul Gh. Vrabie, întru apărarea Stemei sale.

M. GRECU,
pictor.

**Repertaj despre ședința de lucru a conducerii Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova cu primarii municipiilor Chișinău, Bălți, Tiraspol, Rîbnița, Dubăsari, Orhei, Soroca, Ungheni, Cahul, Comrat, Ceadîr-Lunga, Taraclia și Vulcănești, cu președinții comitetelor executive raionale Căușeni, Cimișlia, Basarabeasca, Leova, Ștefan Vodă, Cantemir, Cărpineni, Ialoveni, Nisporeni, Hîncești, Rezina, Florești, Șoldănești, Sîngerei, Glodeni, Drochia, Edineț, Fălești, Briceni, Ocnița, Dondușeni, Rîșcani, Călărași, Anenii Noi, Ștefan Vodă, Telenești, Ungheni, Sîngerei, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Basarabeasca